

BELEIDSPLAN VEILIGHEID & GEZONDHEID

Mei, 2018

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	Inleiding	Pag 3
Hoofdstuk 2	Missie, visie en doel	Pag 4
Hoofdstuk 3	Grote risico's	Pag 5
•	<u>Fysieke veiligheid</u>	Pag 5
○	Vallen (van hoogte)	
○	Vergiftiging	
○	Verbranding	
○	Verstikking	
○	Verdrinking	
○	Verkeer	
•	<u>Sociale veiligheid</u>	Pag 8
○	Vermissing	
○	Kindermishandeling	
•	<u>Gezondheid</u>	Pag 9
○	Besmetting via lucht	
○	Besmetting via handen	
○	Besmetting via voedsel en water	
○	Besmetting via oppervlakten	
○	Besmetting via dieren	
Hoofdstuk 4	Kleine risico's	Pag 11
Hoofdstuk 5	Thema's uitgelicht	Pag 13
•	Grensoverschrijdend gedrag	
•	4 ogen principe	
•	Achterwacht regeling	
Hoofdstuk 6	EHBO	Pag 16
Hoofdstuk 7	Communicatie en afstemming	Pag 17
Hoofdstuk 8	Ondersteuning en melding klachten	Pag 18
Bijlage 1	Protocol Vermissing	Pag 19
Bijlage 2	Stappen plan (bijna) ongevallen	Pag 22
Bijlage 3	Calamiteiten	Pag 24
	1. Inleiding	Pag 25
	1.1 Wat zijn calamiteiten?	Pag 25
	2. Mogelijke soorten calamiteiten	Pag 25
	2.1 Brand	Pag 25
	2.2 Ongevallen	Pag 25
	2.4 Calamiteiten rondom ophalen van het kind	Pag 25
	2.5 Ongewenste personen	Pag 26
	2.6 Overval of ongewenste indringers	Pag 26
	2.7 Schietincident	Pag 26
	2.8 Inbraak	Pag 26
	2.9 Calamiteiten veroorzaakt door apparaten	Pag 27
	3. Nazorg	Pag 27

1 Inleiding

Bij KinderKade vinden we het erg belangrijk dat de kinderen in een veilige en gezonde omgeving verblijven. We hebben met zorg een mooie, veilige en gezonde omgeving gecreëerd. We zijn ons ervan bewust dat de kinderen altijd risico's lopen op het gebied van veiligheid en gezondheid en we kunnen nooit helemaal uitsluiten dat er ongelukken gebeuren of dat er een kind ziek wordt.

We leren de kinderen om te gaan met de risico's die ze lopen door afspraken te maken op het gebied van veiligheid en gezondheid. Daarnaast hebben we dit beleidsstuk en protocollen opgesteld waarin wordt omschreven welke afspraken we gemaakt hebben en hoe we bepaalde handelingen stap voor stap moeten uitvoeren en wat te doen als er bepaalde calamiteiten zijn. We vragen ook aan ouders om alert te zijn op risico's en gezondheid, zoals bijvoorbeeld zieke kinderen en besmettingsgevaar.

Fieke is eindverantwoordelijke voor het beleidsplan Veiligheid en Gezondheid. Een beleid komt in de praktijk echter pas goed tot zijn recht als alle medewerkers zich betrokken voelen en het beleid uitdragen. Daarom zal er tijdens elk werkoverleg een thema, of een onderdeel van dit beleidsplan op de agenda staan. Dit om continu in gesprek te blijven over het beleid en waar nodig aan te passen. Zo blijven we scherp op onze werkwijzen, kunnen we monitoren of genomen maatregelen wel of niet effectief zijn en kunnen we bij veranderingen in de omgeving of situatie, zoals bij verbouwingen of veranderingen in de inrichting, direct controleren of het beleid al dan niet moet worden aangescherpt. Tevens zal Fieke in haar coaching uren op de groep aandacht aan het beleid geven. Op deze manier houden we het beleid veiligheid en gezondheid actueel.

Daar waar wij ouders schrijven kun je ook ouder/verzorger(s) lezen.

2. Missie, visie en doel

Missie:

Wij vangen kinderen op in een veilige en gezonde kinderdagopvang en BSO. Dit doen we door:

- kinderen af te schermen van grote risico's
- kinderen te leren omgaan met kleinere risico's
- kinderen uit te dagen en te prikkelen in hun ontwikkeling

Visie:

KinderKade staat voor kinderopvang waar gewerkt wordt vanuit passie en plezier. We willen een belangrijke bijdrage leveren aan de ontwikkeling, opvoeding en verzorging van kinderen. Het blijven prikkelen van kinderen en het leren omgaan met verschillende soorten en uitdagende situaties vormen daarvan een belangrijk onderdeel. Een veilige en gezonde leef- en speelomgeving vormt de basis van dit alles.

Doel:

Vanuit de wet Innovatie Kwaliteit Kinderopvang dienen wij een beleid te creëren ten aanzien van Veiligheid en Gezondheid waar alle medewerkers zich verantwoordelijk voor voelen. De belangrijkste aandachtspunten binnen het vormgeven van het beleid zijn:

- 1) het bewustzijn van mogelijke risico's,
- 2) het voeren van een goed beleid op grote risico's en
- 3) het gesprek hierover aangaan met elkaar en met de externe betrokkenen.

Dit alles met als doel, een veilige en gezonde omgeving te creëren waar kinderen onbezorgd kunnen spelen en zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Zie hiervoor ook onze protocollen in de bijlagen en beleid ten aanzien van Hygiëne, Veiligheid en Ziekte in de map in de witte kast bij de trap.

3. Grote risico's

In dit hoofdstuk beschrijven we de belangrijkste grote risico's die op KinderKade kunnen leiden tot ernstige ongevallen, incidenten of gezondheidsproblemen. We hebben de risico's onderverdeeld in drie categorieën: fysieke veiligheid, sociale veiligheid en gezondheid. Per categorie hebben we de belangrijkste risico's benoemd met de daarbij behorende maatregelen die zijn of worden genomen om het risico tot het minimum te beperken. Voor de overige risico's waarvoor we maatregelen nemen verwijzen we naar de beleidstukken Veiligheid, Gezondheid en Ziekte (map in de witte kast bij de trap).

Wanneer een ongeluk zich voordoet dan volgen we het Stappenplan (bijna) ongelukken. Zie bijlage 2.

Fysieke veiligheid de volgende risico's zijn gedefinieerd als grote risico's

Vallen (van hoogte)

- Risicovol zijn de commodes, daarom blijven we er altijd bij als een kind op de commode gaat/ligt.
- Een ander risico zijn de tafels, de jongste kinderen willen daar nog wel opklimmen vanuit de bank. We zijn alert hierop. Voor deze kinderen is een losse kinderstoel (evt. met tuigje) vaak een oplossing. Ook zijn er stoeltjes (met tuigje) die op/in de banken passen.
- Ook de bedden zijn risicovol. Van een aantal bedjes is de bovenkant open, daarom leggen we daar de jongsten kinderen die nog niet kunnen klimmen. Met ouderen die het gevaar al wel snappen kunnen we afspreken dat ze blijven liggen. We blijven in de slaapkamer tot iedereen slaapt. Via de babyfoon kunnen we direct horen wanneer er iemand wakker wordt zodat we hem of haar meteen uit bed kunnen halen. Wij gaan ook elke 15 minuten langs en kijken door het raampje van de slaapkamers naar binnen.
- Vanwege onze babygroep en verticale groepen kiezen wij ervoor geen speeltoestellen als klimrek, glijbaan, wipveer e.d. te plaatsen in de KDV-tuin. Voor de baby's hebben we ook een speciale buitenbox met verticale spijlen. Deze is zodanig hoog dat baby's die kunnen staan er niet uit kunnen klimmen.
- Trap (van de trap af vallen). Kastanjes (3 jarigen) en Klavers (4 jarigen) bevinden zich op de eerste verdieping. Dat betekent dat kinderen meerdere malen per dag de trap op en af lopen om naar hun groep te gaan of juist naar buiten te gaan. De kinderen mogen de trap pas af gaan als de leidster het hekje heeft open gemaakt en ze toestemming heeft gegeven. De kinderen lopen de trap af in een rij, in rustig tempo en houden zich daarbij vast aan de leuning met hun rechter hand. Op de trap wordt niet geduwd, getrokken of gerend. Dit geldt ook voor trap op lopen. Kinderen kunnen de trap pas op als het beneden-hekje wordt geopend door een leidster. Kinderen lopen de trap op zich vast houdend aan de leuning met hun linker hand. Het komt voor dat tijdens buitenspelen een kind alleen de trap op en af moet om naar het toilet te gaan, er is dan altijd toezicht van een afstandje, want een leidster doet de hekken open. Vanaf 4 jaar leren wij kinderen om het hek ook zelf te openen, praktisch leert ons dat dit pas later echt kan worden uitgevoerd omdat er een bepaalde kracht nodig is om de traphekken te openen.
- Rennen doen we op het gras: als je valt dan val je zacht. Vallen op gras geldt ook voor klimmen op de boomstam (KDv) of klimtoestel (BSO tuin). Afspraken zijn gemaakt die als doel hebben dat deze bewust worden gebruikt, zo wordt er op de BSO klimtoestel niet geklommen op sokken want dat maakt het glad en onvoorspelbaar. Bij het klimmen houd je je stevig vast aan de touwen en afspringen mag je alleen doen als je er vertrouwen in hebt dat je het kan. Er wordt niet geduwd en getrokken op het toestel, het is hoog en dat is echt onveilig. Hoog klimmen volgens afspraken vinden wij een mooie uitdaging van verleggen van grenzen en werken aan zelfvertrouwen.
- Trampoline: peuter trampoline is een los toestel die alleen in bijzijn van leidsters gebruikt mag worden. Schoenen gaan uit, maximaal 2 kinderen er op, andere kinderen wachten er om heen, we tellen af om de beurt door te geven. Trampoline BSO: afspraken zijn gemaakt over aantal kinderen tegelijkertijd op de trampoline en hoe zacht te gedragen. 3+ maximaal 4 kinderen per keer, op de trampoline springen wij, kunstjes mag je alleen doen als je daar ruimte voor krijgt – dat moet je dus duidelijk overleggen en om de beurt doen. Op de trampoline raak je elkaar niet,

stoeien doen we op het gras, duwen en trekken op de trampoline mag ook niet. BSO: groep 1 & 2 mogen met maximaal 3 kinderen op de trampoline. Groep 3 mogen met 2 kinderen er op en vanaf groep 4 ga je alleen (dus maximaal 1 kind) of om de beurt (semi samen).

- Hooizolder BSO (Klimop en Kamperfoelie) De hooizolder is een geweldig hoekje waar kinderen vanaf 7 jaar zich even kunnen terugtrekken. Het wordt beklommen door een ladder en verlaten door een glijbaan. Afspraken hierbij zijn; rustig beklimmen, bewust bezig zijn met klimmen of afglijden, elkaar de ruimte geven dus niet dringen, duwen, trekken. Aan het einde van de glijbaan is een mat vastgezet om de 'landing' te verzachten. Wij hebben er voor gekozen om dit een hoekje voor kinderen vanaf 7 jaar te maken omdat wij er op vertrouwen dat zij vanaf deze leeftijd met ons gemaakte afspraken en gedragsregels kunnen snappen en navolgen.

Vergiftiging Roken/Medicijnen/Gif

- Het gehele huis is rookvrij!
- Medewerkers zorgen dat hun tassen/ jassen met rookwaar en/of medicijnen buiten bereik van kinderen opgeborgen worden. Dit kan naar eigen keuze in het CV-hok of op kantoor. Peuken direct in de vuilnisbak in het washok gooien na natgemaakt te zijn (deur op slot doen).
- De printer gebruikt toner en bevindt zich op kantoor. Kinderen zijn hier onder begeleiding.
- Was- en schoonmaakmiddelen staan hoog op de plank in het afgesloten washok en in het afgesloten CV-hok.
- Gifwijzer is aanwezig.
- Een aantal medewerkers heeft een EHBO app en er is elke dag een medewerker met EHBO diploma aanwezig en/of een BHV-er.
- Bij vergiftiging van welke aard dan ook, bellen we direct 112

Verbranding

- Als kinderen in de keuken komen zijn ze onder begeleiding. We vinden het wel belangrijk dat ze weten wat er in een keuken gebeurt en wat de gevaren kunnen zijn. Zo is een oven heet en mag je het niet aanraken rond etenstijd als het eten wordt verwarmd en ook daarna. De keuken is voor jonge kinderen verboden terrein zodra de oven aanstaat, doorgangetje wordt geblokkeerd door er karren voor te zetten. Degene die het eten opwarmt is ten alle tijd in de buurt en houdt toezicht.
- De keuken wordt gebruikt om koffie en thee te zetten, fruit en brood klaar te zetten en de lunch warm te maken. De kinderen vinden het erg leuk om mee te helpen met de karren klaar maken. Ook kan er wat gekookt/gebakken worden met de kinderen. Dit alles gebeurt altijd onder begeleiding.
- Het snoer van de waterkoker is vastgemaakt aan het aanrecht. We letten op dat kinderen uit de buurt blijven als we water koken. De koffiemachine staat weggewerkt in een kastje. De radio en telefoon staan ook op het aanrecht. We letten er op dat de kinderen van de snoeren afblijven.
- Stopcontacten hebben kindbeveiligingen.
- Thee zit in thermoskannen en de kopjes zetten we hoog weg. We drinken thee zonder kinderen op schoot. We doen direct koud water bij de thee, zodat het minder heet is.
- Zonverbranding: Van april t/m september smeren we de kinderen in met minimaal factor 30
- Bij ernstige verbrandingen met 2^e graads brandwonden dan gaan we direct naar de huisarts of 1^e Hulp (en bellen de ouders)

Verstikking

Wiegedood voorkomen (KDV)

- We leggen een baby altijd op de rug te slapen, tenzij ze zelf kunnen draaien en zelf op hun buik gaan liggen.
- We voorkomen dat een baby te warm ligt: de temperatuur voor een slaapkamer houden we op 16-18 graden. We dekken ze niet te warm toe. We zetten een ventilator aan waar nodig.
- We gebruiken geen dekbedjes en hoezen.
- We gebruiken slaapzakken bij de baby's (winter en zomer varianten) en bij koude een deken zodat het kind niet oververhit raakt. In de zomer alleen dunne slaapzakken of soms alleen rompers.
- Bovenramen staan hele dag open.
- We hebben veilige bedden. We hebben ook 3 Leanders en 1 wandelwagen voor kinderen (en ouders) die het prettig vinden om beschut en/of buiten te slapen. We hebben ook een buitenbed.

- We gebruiken geen kussen, hoofd- en zijwand beschermers, zeiltjes, koorden, speldjes / strikjes of voorwerpen van zacht plastic in bed.
- We gebruiken een babyslaapzak of maken het bed kort op, zodat de voetjes tegen het voeteneinde liggen en het dekentje tot hun schouders komt..
- We leggen een kind nooit vast in bed. Tenzij ouders vragen om en akkoord gaan met inbakeren. Dit bekijken we per kind en altijd in overleg met ouders. We bakeren niet in bij koorts en warm weer (vanaf 20 C). We hebben ook speciale bakerzakken voor wie niet kan inbakeren.
- We controleren elk uur de temperatuur van een kind door aan voeten of hals te voelen.
- We roken niet in en om het huis.
- We zorgen zoveel mogelijk voor rust en regelmaat.
- We houden voldoende toezicht door te kijken, luisteren en de babyfoon.
- We controleren een kind extra bij koorts en dekken het niet te warm toe. We bakeren niet in als een kind koorts heeft of als het warmer is dan 20°C.

Verdrinking

Zwembad in de tuinen

We houden permanent toezicht bij de zwembadjes in beide tuinen. We spreken per keer af wie er toezicht houdt. Na gebruik legen we de badjes, maken we ze schoon en ruimen ze op. Het zwembad voor de BSO is te groot om elke dag te legen en op te ruimen. Hiervoor gebruiken we speciale schoonhoud tabletten. Ook hier geldt dat er toezicht is en alleen kinderen met zwemdiploma mogen in het grote bad zonder zwembandjes. Kinderen zonder zwemdiploma mogen in het bad met reddingsvest. Degene die bad-dienst heeft mag alleen weglopen als hij zijn taak overdraagt aan een ander. Dit betekent letterlijk constant oog op het zwembad en wat daarin gebeurt.

Sloot

De sloot rondom de BSO tuin is afgeschermd met een hek. Als er een bal over het hek geschopt is, hebben we de afspraak dat alleen de oudste vanaf 8 jaar de bal mogen halen als de bal zich aan de zijkant bevindt (tussen onze tuin en het koeienveld). En uitdrukkelijk nadat dit aan een leidster is gevraagd, deze toestemming heeft gegeven en er goed gekeken is of er geen auto op het punt staat weg te rijden vanaf de parkeerplaats. Als de bal aan de kant van de dijkweg over het hek in de sloot is gevallen wordt deze uitdrukkelijk door de leidsters opgevist of door Anja of Piet.

Naast de nieuwe BSO ruimte (op het erf van de boerderij) loopt een brede sloot, parallel aan de Noordpolderkade. Er is een hek geplaatst aan de achterkant van het gebouw zodat kinderen niet direct de parkeerplaats op kunnen rennen. Aan de voorkant is een hek geplaatst tussen de twee panden, zodat kinderen niet direct het erf en/of richting sloot kunnen. We lopen dagelijks langs deze kade als we de kinderen uit school halen. Dan zijn we met minimaal 2 medewerkers om hen te begeleiden. We leren kinderen loopregels aan zodat zij bewust worden van gevaar: rustig lopen, aan de rand van de weg lopen i.p.v. midden op de weg, om je heen kijken of er verkeer aankomt. We blijven dat dagelijks en de hele looproute herhalen.

Verkeer

Op het erf van de boerderij rijden tractors en vrachtauto's. Er is een hek geplaatst om de oversteek tussen de nieuwe ruimte en het huidige pand veilig te maken. We leren de kinderen om goed op te letten en om zich heen te kijken. Kinderen komen altijd onder begeleiding op het erf en we leren hen gedragsregels aan: rustig lopen, wachten, eerst om zich heen kijken, niet duwen -dringen -trekken aan elkaar. Ook tijdens de wandeling van de Jozefschool naar KinderKade komen we verkeer tegen op de Noordpolderweg, onder begeleiding van minimaal 2 medewerkers. We leren de kinderen in het gras stil te staan als een standbeeld als er een auto aankomt, zodat er voldoende ruimte is voor auto's, vrachtwagens en tractors om te passeren.

Sociale veiligheid de volgende risico's zijn gedefinieerd als grote risico's:

Vermissing

Preventief beleid:

Leidsters noteren en controleren op welke tijdstippen, welke kinderen worden gebracht en gehaald.

- Ouders geven aan wie het kind komt ophalen.
- Het kind wordt niet meegegeven aan onbekende personen
- In twijfelgevallen wordt er contact opgenomen met de ouders voor toestemming.
- Kinderen mogen niet zonder melding aan de leidster(s) naar buiten gaan (of bij vriendjes spelen)
- Ouders geven toestemming of dit überhaupt kan op een "KinderKade" dag
- Kinderen van 0-4 jaar blijven altijd onder het oog van een leidster
- Jonge kinderen kunnen in principe onze deuren niet zelf openen (uitzonderingen daargelaten) maar er is altijd toezicht (4 ogen principe)
- Aanwezige kinderen KDV worden op het bord in de groep geschreven en op de lijst aangevinkt
- BSO Leidsters vinken bij het ophalen van school de kinderen aan die present zijn
- Kinderen worden opgewacht op afgesproken plek, waar een hek omheen zit, leidsters tellen de kinderen en letten op dat kinderen niet met iemand mee lopen als het hun dag is om naar KinderKade BSO te komen.
- Ouders geven vooraf aan telefonisch of via de mail door als een kind niet van school hoeft te worden opgehaald door ons
- Leidsters onderhouden contact met leerkrachten op de plein om verantwoordelijkheid over te dragen
- Oudere kinderen (vanaf groep 3) komen zelf naar de afgesproken ophaalplaatsen toe.
- Leidsters tellen kinderen voor vertrek, tijdens het lopen en na aankomst.
- Opgehaalde kinderen van de BSO worden afgevinkt op de aanwezigheidslijst (weekplanning van de groepen).
- Bij KDV worden kinderen op het bord doorgestreept.
- In geval van ontstaan van vermissing (een kind dat aanwezig zou moeten zijn en er niet is, een kind dat er was maar ineens afwezig is) gaat het Protocol Vermissing van kracht. Zie hiervoor bijlage 1

Kindermishandeling

Zie hiervoor onze meldcode waarin in elk geval het volgende is terug te vinden:

Stappenplan : 5 stappen van de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

- *Stap 1.* In kaart brengen van signalen. (iedereen)
- *Stap 2.* Overleggen met Zejna. En eventueel raadplegen van Veilig thuis (het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling). Of een deskundige op het gebied van letselduiding.
- *Stap 3.* Gesprek met de betrokkene(n) (Zejna + betrokken medewerker)
- *Stap 4.* Wegen van het huiselijk geweld of de kindermishandeling: LIRIK (Zejna). En bij twijfel altijd Veilig thuis raadplegen.
- *Stap 5.* Beslissen aan de hand van het afwegingskader: Is melden noodzakelijk? Is hulpverlening (ook) mogelijk?

Veilig thuis is ten alle tijden en bij elke stap uit het stappenplan te raadplegen.

Taken/ verantwoordelijkheden: Zejna is aandachtsfunctionaris en begeleidt het stappenplan. Fieke zal haar hier in ondersteunen naar behoefte. Marit is eindverantwoordelijk.

Gezondheid: de volgende risico's zijn gedefinieerd als grote risico's:

Verspreiding van en besmetting met deze gezondheidsrisico's voorkomen we op de volgende manieren:

Verspreiding via de lucht:

- Groepsruimtes: Het luchtcirculatiesysteem zorgt voor een constante zuivere luchtkwaliteit. We houden dit in de gaten met speciale meetapparatuur bij de Korenbloemen en Krokussen. Ramen en/of deuren gaan open als de meting te hoog uitvalt. Het systeem wordt minimaal 1x per jaar schoongemaakt (contract via Anja en Piet van de boerderij). Voordat de kinderen 's morgens komen zetten we de deuren even tegen elkaar open om door te waaien, omdat 's nachts het systeem uitstaat vanwege energieverbruik en geluidsoverlast. Ventilatioeroosters in het systeemplafond houden we vrij en maken we schoon als we zien dat ze vies zijn. Ramen staan zoveel mogelijk open voor frisse lucht, mits de temperatuur dit toelaat.
- Rook: Het is in ons gehele dagverblijf **verboden te roken**. We gebruiken geen wierook, gel, kaarsen of waxinelichtjes.

Verspreiding via de handen:

- Handen wassen: We wassen onze handen met vloeibare zeep – verdeeld over gehele handen en spoelen goed schoon - en drogen direct onze handen af met een schone handdoek. We leren dit ook aan de kinderen. In elk geval na het binnen/buiten spelen, voor elke maaltijd en na elk wc-bezoek wast iedereen de handen. We helpen hen steeds herinneren. We helpen waar nodig. Daarnaast wassen we handen bij zichtbaar vieze handen, bij verkoudheden, na dierenbezoek, na vuile was aangeraakt te hebben, na knutselactiviteiten, na billen afvegen, na aanraking met braaksel/ontlasting, voor het bereiden van voedsel, na wondverzorging, na schoonmaakwerk, na elke verschoning van een kind. We gebruiken voor de extra hygiëne handalcohol. Na elke maaltijd wassen de kinderen zelf hun handen met washandjes: voor elk kind een eigen/aparte. Ze vinden het erg leuk om zelf te doen. Baby's en jongeren tot ca. 1,5 jaar helpen we. Na gebruik gaan ze direct in de wasmand. De ouderen vanaf ca. 1,5 jaar wassen hun handen bij de kraan in de badkamer. Bij de BSO wassen kinderen zelf hun handen bij de wc's.
- Voor de opbouw van hun weerstand is het goed dat niet alles steriel gemaakt wordt, maar na bezoek aan de dieren en buitenspelen wassen we natuurlijk de handen (daar hebben we een speciale was-trog voor in de hal)
- Persoonlijke hygiëne zoals kleding, nagels en sieraden, handschoenen:
- Onze kleding is praktisch, schoon en goed wasbaar. We houden onze nagels kort dragen geen nagellak i.v.m. schilfers. Uitzondering hierop zijn gel-nagels, deze schilferen niet. Groepsleiding kiest zelf of ze handschoenen aandoen bij het verschonen. We wassen onze handen met vloeibare zeep en gebruiken daarna handalcohol. Zie ook de door het ministerie opgestelde Hygiëne code waar wij ons zoveel mogelijk aan houden (map in de witte kast bij de trap).

Verspreiding via voedsel en water:

- Voeding: Boodschappen gaan direct in de koelkast die op 6°C staat. Deze is voorzien van een thermometer zodat we op tijd kunnen zien of het te warm is. Koelkast wordt wekelijks schoongemaakt. We zetten de datum van opening op alle verpakkingen. We halen circa een half uur voor gebruik de spullen uit de koelkast. Het is beter voor de spijsvertering en stofwisseling om niet te koude voeding/drankjes te nuttigen. Aangezien we ruim de tijd nemen voor de maaltijden, zetten we alles na ongeveer een uur weer terug in de koeling. Zuigelingenvoeding bewaren we bij 4°C
- Alle etenswaren zit in doosjes, bakjes, zakjes en potten zodat het schoon blijft. We gebruiken voor elke pot een eigen lepel of mes zodat er geen etenswaren mengen i.v.m. schimmelvorming. We schrijven de datum van openen op de verpakking. Kruiden vegen we op. Vanwege onnodige verspilling bewaren we restjes 1 dag in de koelkast. Kan het dan nog niet gebruikt worden dan geven we het aan de kippen.
- Voedselbereiding: eten en verschonen gebeurt gescheiden in een schone ruimte met schoon materiaal. We wassen eerst onze handen als we voedsel bereiden. We hebben een aparte wc/verschoonruimte, een aparte keuken in de hal en een kleine pantry op de groep. We hebben inmiddels een professionele oven om het eten in te bereiden.

- De warme maaltijd (kant en klaar maaltijden van Lekker en Vers) verhitten we tot 75 °C in de oven op 200 °C (in ovenschalen afgedekt met alu folie), een speciale thermometer geeft aan of de temperatuur bereikt is. We brengen het dan direct van uit de keuken naar de groep zodat het een beetje af kan koelen.
- Serviesgoed en Bestek (Vaat): bij elke maaltijd worden schone bekertjes, borden en bestek gebruikt; gaan direct na gebruik in de afwasmachine of afwassen.

Verspreiding via oppervlakken:

- Aankleedkussens: bij de Korenbloemen en Kloprozen zijn voorzien van speciaal desinfecterend materiaal, ze worden na elke verschooning, aan het einde van de dag en bij zichtbaar vuil gereinigd. Bij de Krokussen gebruiken we een hoes om het aankleedkussen plus handdoeken. Deze gaan elke dag in de was. Na contact met bloed, spuug of diarree maken we direct schoon en desinfecteren we met alcohol.
- Luiers: gooien we direct in de luierbak naast of op de commode.
- Potje: wordt zeer weinig gebruikt en staat in het kastje in de wc-ruimte. Na gebruik wordt het met zeep omgespoeld.
- Kinder wc's: worden tussen de middag en aan het einde van de dag schoon gemaakt
- Handdoeken: worden na elke verschoonronde vervangen (10 uur -13 uur – 15 uur – 18:30)

Verspreiding via de dieren:

- Er zijn dieren aanwezig – we zitten bij de boerderij. We zijn ons ervan bewust dat met zoveel dieren om ons heen de kans groot is dat een kind er mee in aanraking komt en er iets kan gebeuren. Die risico's willen we kleiner maken door de kinderen de omgang met dieren te leren en dat wij er steeds bij zijn tijdens bezoeken. We gaan met de kinderen onder begeleiding naar de kippen, koeien, kalfjes en konijnen. Voeren doen we voorzichtig. Kinderen die allergisch zijn kunnen helaas niet mee naar de dieren.
- Een paar poezen van de boerderij vinden de hoeveelheid kinderen leuk en laten zich graag aaien. Als het ze teveel wordt rennen ze weg. We blijven er alert op dat de kinderen hen met rust laten en voorzichtig benaderen. Soms komt er poes binnen op bezoek. Skip de hond loopt ook rond, maar ze is vooral gericht op haar baasje boer Piet. Ze had een paar keer een nestje en toen zijn de puppy's vaak op bezoek geweest in de groepen. Tot grote vreugde van de kinderen. Of zijn de kinderen op bezoek gegaan in de stal waar de puppy's woonden. Ouders met hond kunnen deze wel meenemen bij het brengen of halen als ze willen. Meestal vinden de kinderen het erg leuk. Zo leren ze op een gemakkelijke en natuurlijke manier met dieren omgaan. Het werkt tevens heel goed voor angstige kinderen. Overigens heeft onderzoek aangetoond dat kinderen die opgroeien met dieren minder last hebben van allergieën.
- In de tuin komen vogels en insecten voor, maar dat vinden ze vooral erg leuk. We leren hen dat vogelpoep niet om te eten is en insecten zelf kunnen lopen. Uiteraard zorgen we ervoor dat de buitenruimte schoon en opgeruimd is als we in de tuin zijn.

Ziekte, iets om over na te denken:

Niemand vindt het leuk om ziek te zijn, ook kinderen niet. Maar om weerstand op te bouwen en je lichaam te reinigen is het (soms) nodig om ziek te worden. Maar het is niet nodig om expres ziek te worden door anderen of anderen ziek te maken. Hier zit nu het dilemma voor jonge kinderen in de kinderopvang. Door een ziek kind naar ons te brengen (en zeker bij de Krokussen) stel je andere kinderen onnodig bloot aan bacteriën/infecties. Met name als het gaat om besmettingsgevaar zoals diarree, oogontsteking, krentenbaard en koortslip: ook al lijkt de aandoening onschuldig, de jongste groep is erg gevoelig en kwetsbaar.

Wij begrijpen heel goed dat het soms erg moeilijk is (zeker als je kind wat vaker ziek is) om thuis opvang te regelen of steeds een vrije dag te nemen. Maar bekijk ook eens de andere kant: als jouw kind ziek wordt door een ander kind dan ben je hier zeer waarschijnlijk niet blij mee. En wanneer ons personeel ziek wordt, kunnen wij niet meer de goede, verantwoorde opvang bieden die we graag willen.

Daarom vragen we je kind thuis te houden als zij/hij ziek is. Of op te komen halen als hij/zij bij ons ziek wordt.

4. Omgang met kleine risico's

Al jong begrijpen kinderen dat bepaalde dingen wel of niet mogen, maar pas vanaf de leeftijd van gemiddeld twee jaar kun je kinderen echt leren omgaan met diverse kleine risico's, omdat ze dan de context van afspraken in relatie tot het risico leren begrijpen. Vanaf een jaar of twee kun je dus afspraken maken met de kinderen om kleine risico's te voorkomen.

Leren omgaan met risico's is erg belangrijk voor kinderen. Internationaal wetenschappelijk onderzoek toont aan dat leren omgaan met risico's goed is voor de ontwikkeling van kinderen.

Door het ervaren van risicovolle situaties, bijvoorbeeld tijdens het spelen, ontwikkelen kinderen risicocompetenties: ze leren risico's inschatten en ontwikkelen cognitieve vaardigheden om de juiste afwegingen te maken wanneer een risicovolle situatie zich opnieuw voordoet.

Het nemen van risico's is een onderdeel van de 'gereedschapskist' voor effectief leren. Risicovol spelen ontwikkelt een positieve houding van 'ik kan het' en daarmee gaat een kind uitdagingen meer zien als iets om van te genieten dan om te vermijden. Dit vergroot onafhankelijkheid en zelfvertrouwen, wat belangrijk kan zijn voor hun doorzettingsvermogen als ze geconfronteerd worden met uitdagingen.

Het leren omgaan met risico's heeft een positieve invloed op de fysieke en mentale gezondheid van kinderen en op het ontwikkelen van sociale vaardigheden. Kinderen staan sterker in hun schoenen en kunnen beter conflicten oplossen en emoties herkennen van speelmaatjes.

Bewegingen die veel voorkomen bij risicovol spelen, zoals slingeren, klimmen, rollen, hangen en glijden, zijn niet alleen leuk voor kinderen, maar ook van essentieel belang voor hun motorische vaardigheden, balans, coördinatie, en lichaamsbewustzijn. Kinderen die dat niet doen zijn vaker onhandig, voelen zich ongemakkelijk in hun eigen lichaam, hebben een slechte balans en bewegingsangst.

[Bron: veiligheid.nl/risicovolspelen]

Onze missie is onze kinderen een zo veilig en gezond mogelijke opvang te bieden. Hierbij willen we ongelukken of ziekte als gevolg van bijvoorbeeld niet schoon of ondeugdelijk speelgoed/materiaal voorkomen. Maar met over-bescherming doen we de kinderen uiteindelijk ook geen goed. Daarom beschermen we de kinderen tegen grote risico's.

Een bult, een schaafwond, een sneetje of iets dergelijks kan gebeuren. Sterker nog, er zit ook een positieve kant aan:

- Het heeft een positieve invloed op de motorische vaardigheden
- Het vergroot zelfvertrouwen, zelfredzaamheid en doorzettingsvermogen
- Het vergroot sociale vaardigheden

Daarom aanvaarden wij bij KinderKade de risico's die slechts kleine gevolgen kunnen hebben voor de kinderen en leren hen hier mee omgaan.

We onderschrijven het principe van Janusz Korczak en Marianne de Valck: kinderen hebben recht op een bult, vallen en/of schaafwond, daar leren ze hun lichaam en hun grenzen mee kennen. Om risicovolle speelsituaties veilig te houden moeten kinderen zich daarom tijdens spelsituaties of activiteiten houden aan diverse afspraken. Daarnaast zijn er afspraken over hoe om te gaan met spullen als speelgoed en gereedschap, dit om te voorkomen dat door oneigenlijk gebruik letsel kan ontstaan. Zie hiervoor ons pedagogisch beleid (map in de witte kast bij de trap).

Om gezondheidsrisico's te beperken en de kinderen hieraan zelf bij te laten dragen zijn daarom goede afspraken met kinderen noodzakelijk. Voorbeelden van afspraken die met kinderen zijn

gemaakt zijn: het wassen van de handen na toiletbezoek of het houden van een arm voor de mond tijdens niezen of hoesten. We helpen hen steeds herinneren. Ook leren de jonge kinderen dat ze niet met de luier emmer mogen spelen, maar wel zelf hun luier weg mogen gooien. Daarna handen wassen uiteraard.

De afspraken worden regelmatig met de kinderen besproken en herhaald. Zoals bijvoorbeeld opruimen voorafgaand aan een activiteit of spel, handen wassen voordat we gaan eten of extra in periodes dat veel kinderen en medewerkers verkouden zijn. Wij versterken dit door zelf het voorbeeld te geven (bijvoorbeeld hoesten in de elleboogholte, heel vaak handen wassen) en onszelf ook aan de gemaakte afspraken te houden.

Concreet voorbeeld uit de praktijk

- Klimmen op boomstam: kinderen mogen bij Kinderkade klimmen op de boomstammen. Jonge kinderen worden begeleid door een leidster en gestimuleerd om het zelf te doen, oudere kinderen gaan zelf. Kinderen klimmen op de boomstam, lopen er over heen en springen er weer van af, of glijden als je nog niet durft te springen. Risico's hierbij zijn vallen, schaven, een splinter oplopen. Zoals we eerder al beschreven vinden wij dat dit er bij hoort, wij willen kinderen niet over-beschermen en hen tekort doen als het gaat om ontwikkelen van zelfvertrouwen, probleemoplossend vermogen, motorische vaardigheden e.d. Opgroeien is vallen en opstaan en dat hoort bij het leven. We maken afspraken met kinderen over het klimmen op de boomstam, deze afspraken zijn afgestemd op de leeftijd van het kind en is dus anders voor een dreumes dan voor een peuter. Een afspraak met een dreumes is: klimmen met de leidster aan de hand of in de buurt, afspringen als er een grote zitzak naast de boomstam is geplaatst. Een oudere peuter kan zelf op de boomstam klimmen zonder daarbij fysiek te worden vastgehouden of ondersteund door de leidster, een oudere peuter kan ook zelfstandig van de boomstam af klimmen of op het gras springen. Als hierbij een schram of een blauwe plek ontstaat, dan troosten wij onze kinderen en verzorgen het wondje, we vertellen daarbij dat de pijn over zal gaan maar dat het zo leuk is dat ze het toch maar hebben gedaan en gedurfd. De een zal meteen nog een poging wagen, de ander zal dat niet doen. Wij volgen hen daarin en pushen niet, ieder kind heeft een eigen tempo.
- Door het zelf te doen leert een kind zijn eigen grenzen kennen, fysiek en emotioneel. Wanneer een kind door een volwassene ergens opgezet wordt waar hij zelf nog niet aan toe is of kan, dan kan hij juist schrikken en vallen en het niet meer durven.

5. Thema's uitgelicht

5.1 Grensoverschrijdend gedrag

Onder grensoverschrijdend gedrag wordt verstaan: "elke vorm van bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard die de ene persoon ten opzichte van de andere persoon actief of passief opdringt, waardoor ernstige schade wordt of dreigt te worden toegebracht aan die persoon in de vorm van fysiek letsel of psychische stoornissen". In gewoon Nederlands, het gaat bij grensoverschrijdend gedrag om situaties waarin iemand geestelijk of lichamelijk schade wordt toegebracht of in zijn ontwikkelingsmogelijkheden wordt geblokkeerd.

Grensoverschrijdend gedrag kan onderverdeeld worden in:

- Lichamelijk geweld en verwaarlozing (fysieke agressie zoals slaan, schoppen, krabben, bijten of te weinig voeding, aandacht of verzorging)
- Geestelijk geweld en verwaarlozing (verbale agressie zoals dreigen, schreeuwen, schelden, pesten, stelselmatig negeren etc.)
- Seksuele mishandeling (seksuele intimidatie, verbaal of fysiek, aanranding en verkrachting)
- Vernieling van eigendommen van een ander en/of het zonder toestemming betreden van de binnen- en buitenruimten van het kinderdagverblijf of buitenschoolse opvang. Of grensoverschrijdend gedrag regelmatig of incidenteel plaatsvindt, het is in alle gevallen ontoelaatbaar. De vraag of iets wel of geen grensoverschrijdend gedrag is, kan alleen door het slachtoffer worden beantwoord. Als het slachtoffer iets als grensoverschrijdend ervaart, moet het ook als grensoverschrijdend worden aangepakt.

Grensoverschrijdend gedrag kan plaatsvinden tussen :

- kind en kind
- ouder/verzorger en kind en vice versa
- medewerkers (inclusief stagiaires) en kind en vice versa
- medewerker en medewerker en vice versa
- ouder en medewerker en vice versa
- Derden die werkzaamheden verrichten bij KinderKade bv glazenwasser, klusjesman, vrijwilliger in wisselwerking met medewerker kind of ouder.

Grensoverschrijdend gedrag door volwassenen of door kinderen kan een enorme impact hebben op het welbevinden van het getroffen kind. Op KinderKade heeft dit thema dan ook onze bijzondere aandacht. We hebben de volgende maatregelen genomen om grensoverschrijdend gedrag met elkaar te voorkomen en wat te doen als we merken dat het toch gebeurt:

- Tijdens team overleggen wordt regelmatig over het onderwerp gesproken om zo een open cultuur te creëren waarbij medewerkers elkaar durven aan te spreken.
- De Meldcode Huishoudelijke geweld en kindermishandeling wordt nageleefd.
- In het pedagogisch beleidsplan hebben we opgenomen dat kinderen wordt geleerd hoe je met elkaar om kunt gaan waarbij respect is voor normen en waarden. Zo weten kinderen wat wel en niet toelaatbaar is en wat gepast en ongepast gedrag is.
- Daarnaast leren we kinderen dat het belangrijk is dat ze het direct mogen zeggen als zij bepaald gedrag ervaren dat zij niet wenselijk vinden. Bijvoorbeeld "ik wil niet dat je me duwt" in plaats van "stop hou op", dan weet de ander precies wat hij niet moet doen. We helpen ze mondiger te maken op momenten dat dit nodig is.

De volgende maatregelen worden genomen om grensoverschrijdend gedrag te voorkomen:

- Alle medewerkers hebben een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG verklaring).
- We werken met een vier-ogenbeleid.
- Medewerkers kennen het vier-ogenbeleid
- Het vier-ogenbeleid wordt nageleefd.
- Medewerkers spreken elkaar aan als ze merken dat het vier-ogenbeleid niet goed wordt nageleefd.
- Alle deuren zijn voorzien van grote ramen om zicht op elkaar te hebben.
- Er zijn duidelijke afspraken hoe er gehandeld moet worden als een kind een ander kind mishandelt. Slaan, schoppen doe je op de bokszak of de grond/het gras. Bijten kun je in een washand/handdoek.
- Medewerkers kennen de afspraken hoe er gehandeld moet worden als een kind een ander kind mishandelt.
- Er is een meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.
- Medewerkers kennen de meldcode en passen hem toe bij een vermoeden van kindermishandeling.
- Medewerkers worden bijgeschoold op thema's van grensoverschrijdend gedrag, huiselijk geweld en kindermishandeling. Voor 15 mei hebben medewerkers een online "Kindcheck" gedaan. In de Teamvergadering van 15 mei zal dit op de agenda staan.

5.2 Vier ogen principe

Op de dagopvang is het wettelijk verplicht het vier ogen principe toe te passen. Dit houdt in dat er te allen tijde een tweede volwassene de handelingen van een andere volwassene jegens de kinderen visueel en of auditief kan waarnemen. Het vormt een belangrijk onderdeel van het beperken van het risico op grensoverschrijdend gedrag. Doel van dit principe is dat het risico op misbruik van kinderen wordt beperkt, en wel door te voorkomen dat volwassene zich binnen een kinderdagverblijf gedurende langere tijd ongehoord of ongezien kunnen terugtrekken met een kind.

De dagopvang op KinderKade is zo georganiseerd dat een pedagogisch medewerker, pedagogisch medewerker in opleiding, stagiair, vrijwilliger of andere volwassene zijn of haar werkzaamheden uitsluitend kan verrichten terwijl hij of zij gezien of gehoord kan worden door een andere volwassene.

Beleid Vier-ogen-principe:

Om het vier-ogen-principe te waarborgen zijn alle ramen in en rondom het huis tot 50 en 60 cm boven de grond geplaatst. Alle groepen hebben een tussenraam waardoor we elkaar kunnen zien en inzien als we elkaar nodig hebben. De slaapkamer deuren zijn voorzien van een rond raam op ooghoogte. Tevens zijn de slaapkamers voorzien van babyfoons waardoor we de kinderen en elkaar kunnen horen. De verschoonruimte is rondom voorzien van glazen deuren en ramen. Als we buiten spelen met één leidster dan blijft de deur open (evt. op een kier) zodat we elkaar kunnen horen en je kunt elkaar natuurlijk zien door de ramen en de deuren. De boer en boerin van het aangrenzende pand kunnen ons zien en horen als we buiten spelen. Marit kan vanaf medio mei 2018 ons horen (en zien als ze op het balkon staat) vanuit haar kantoor op de eerste verdieping.

5.3 Achterwachtregeling

Op het moment dat een pedagogisch medewerker aan het werk is, moet het voor haar duidelijk zijn, wie zij kan bellen als zij ondersteuning nodig heeft.

Op het moment dat zich een calamiteit voordoet (pedagogisch medewerker ziek; kind ziek; ongeval met kind) waardoor een pedagogisch medewerker de locatie moet verlaten, met als gevolg dat de pedagogisch medewerker/ kind ratio overschreden wordt, moet voor haar duidelijk zijn, wie zij kan bellen. Dit protocol stelt dat er binnen 10 minuten een collega of volwassene ter plaatse moet zijn. Als dit geen pedagogisch medewerker is, maar een externe achterwacht, wordt deze alleen ingezet in het geval van acute nood of calamiteiten.

Hieronder een schema waarin onze achterwachtregeling concreet wordt voorgesteld.

Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag
Sandra			Sandra	Sandra
	Evelien (09:00-13:30)		Evelien (09:00-13:30)	
		Fieke		
Betty (07:30-13:30)	Betty	Betty (07:30-11:45)	Betty (07:30-11:15)	Betty
Manja	Manja	Manja	Manja	Manja
Judith	Judith	Judith	Judith	Judith
Marit	Marit	Marit	Marit	Marit
Anja	Anja	Anja	Anja	Anja
Yvonne (13:00-18:30)	Yvonne (13:00-18:30)	Yvonne (13:00-18:30)	Yvonne (13:00-18:30)	Yvonne (13:00-18:30)

NB:

- Fieke is tijdens kantooruren ook achterwacht. Deze uren worden per week, naar behoefte ingeroosterd.
- Manja en Judith hebben beide een 0-urencontract en zullen per week, naar behoefte ingezet worden.
- Op Yvonne na, wonen alle dames uit het overzicht op maximaal 10 minuten afstand van KinderKade.
- Marit, Anja en Yvonne zijn onbevoegd en zullen worden ingezet bij acute nood.

Bij KinderKade zal **nooit** slechts 1 leidster aanwezig zijn omdat er teveel groepen zijn en er altijd geopend en gesloten wordt met tenminste twee leidsters.

6. EHBO regeling

Bij KinderKade doen we er alles aan om te voorkomen dat een kind letsel oploopt als gevolg van een ongeluk(je). Toch is dit niet geheel te voorkomen en in sommige gevallen zelfs nodig om zekerder, sterker, grenzen te verleggen en weerbaarder te worden. Daarnaast kunnen zich andere calamiteiten voordoen, waardoor EHBO of BHV noodzakelijk is.

AANWEZIGHEID EHBO-ERS				
<i>Maandag</i>	<i>Dinsdag</i>	<i>Woensdag</i>	<i>Donderdag</i>	<i>Vrijdag</i>
Corinne			Corinne	Corinne
Fieke	Fieke		Fieke	Fieke
Irina	Irina	Irina	Irina	
Vibeke	Vibeke		Vibeke	Vibeke
Marit	Marit	Marit	Marit	Marit

AANWEZIGHEID BHV-ERS				
<i>Maandag</i>	<i>Dinsdag</i>	<i>Woensdag</i>	<i>Donderdag</i>	<i>Vrijdag</i>
Marit	Marit	Marit	Marit	Marit
Fieke	Fieke		Fieke	Fieke
Irina	Irina	Irina	Irina	
Anja	Anja	Anja	Anja	Anja

NB:

- Corinne heeft een 0-urencontract en zal naar behoefte ingezet worden.
- Ter ondersteuning hebben alle medewerkers in december 2017 een theoretische cursus Kinder-EHBO gedaan.
- Jaarlijks worden zowel EHBO- als BHV-diploma's herhaald.

7. Communicatie en afstemming intern en extern

Intern en extern betrokkenen (pedagogisch medewerkers, pedagogisch medewerkers in opleiding, stagiairs, vrijwilligers en ouders)

Op KinderKade zorgen we ervoor dat alle medewerkers zich bewust zijn van de veiligheids- en gezondheidsrisico's en met deze risico's kunnen omgaan.

We vinden het belangrijk dat alle medewerkers zich betrokken voelen bij het veiligheids- en gezondheidsbeleid. In de werkoverleggen bespreken we steeds een hoofdstuk of thema uit het beleid. Daarvan wordt verslag gemaakt en gemaïld aan alle medewerkers.

Wanneer een nieuwe medewerker bij KinderKade komt werken zorgen we dat we het bespreken tijdens de inwerkperiode en krijgt diegene de laatste versies van alle beleid in een mapje mee naar huis of per mail toegestuurd.

Tijdens team overleggen is het bespreken van mogelijke veiligheids- en gezondheidsrisico's een vast agendapunt. Zo wordt het mogelijk zaken bespreekbaar te maken en direct bij te stellen. Medewerkers worden hierdoor vertrouwd met het geven van feedback aan elkaar en risico's te signaleren. Medio juni zullen we tijdens het team-weekend aandacht aan dit beleid schenken bijvoorbeeld in de vorm van een spel en discussie groepjes.

Tijdens een intake gesprek berichten we ouders over onze activiteiten ten aanzien van veiligheid en gezondheid. Zo zijn ouders direct op de hoogte van onze visie hierop. Bij een intake krijgt elke ouder een mapje met daarin de meest recente versies van al het beleid en protocollen. In de nieuwsbrief worden zij op de hoogte gesteld van wijzigingen.

Wanneer er vragen zijn van ouders worden deze zo mogelijk ter plekke beantwoord. Wanneer deze vraag voor meerdere ouders interessant is, wordt deze tevens in de nieuwsbrief opgenomen. Feedback en vragen van ouders nemen wij serieus. Ouders participeren actief in de oudercommissie en het organiseren van activiteiten (bijvoorbeeld brandweer komt, sportlesjes, muziekles).

Uiteraard staan alle meest recente versies van beleid en protocollen op onze website www.kinderkade.nl

8. Ondersteuning en melding van klachten

We doen ons uiterste best om een helder en zorgvuldig beleid te voeren ten aanzien van Veiligheid en Gezondheid. Desalniettemin kan het voorkomen dat er een verschil van inzicht over de uitvoering van dit beleid bestaat, zowel bij ouders als bij medewerkers. Aangezien feedback een belangrijk instrument in onze kwaliteitszorg is, willen wij op allerlei manieren borgen dat ouders en medewerkers zich over de uitvoering van ons beleid kunnen uiten. Hiertoe hebben wij een procedure voor informele feedback en een klachtenprocedure voor ouders.

8.1 Informele feedback

We staan open voor feedback en bespreken waarnemingen, opmerkingen en ervaringen het liefst direct met betrokkenen. Uitgangspunt in onze communicatie is dat we spreken over zaken die ons of onze kinderen zelf aangaan. Zie je iets waar je vragen over hebt, stel ze dan gerust aan de betrokken leidster. Op dezelfde manier spreken de collega's bij KinderKade elkaar aan. Soms is de verwachting anders dan uitvoering, of soms heb je iets waargenomen wat ons ontgaat. In alle gevallen stellen wij je feedback op prijs. Een informeel gesprek stelt ons in de gelegenheid onze handelswijze te verduidelijken, anderzijds nemen wij, als lerende organisatie, je opmerkingen mee naar onze teamvergaderingen zodat iedereen er van op de hoogte is en kan meedenken.

8.2 Interne klachtenprocedure ouders/verzorgers

Zowel een mondelinge als schriftelijke uiting van ongenoegen of ontevredenheid over het handelen en/of over de dienstverlening, noemen wij een klacht. Ons uitgangspunt is, dat een klacht van een ouder in direct contact tussen klager en betrokken medewerker snel en correct tot beider tevredenheid moet worden afgehandeld. We staan een open cultuur voor, waarin we elkaar persoonlijk aanspreken.

Wanneer een medewerker in een persoonlijk gesprek niet tot tevredenheid van beide partijen tot een oplossing kan komen, dan wordt de ouder verwezen naar Fieke en/of Marit voor een gesprek. Indien nodig kan relevante aanvullende informatie van derden ingewonnen worden. Klachten over de directie kunnen direct met Marit besproken worden. In alle gevallen is iedereen vrij om ook de oudercommissie om advies te vragen.

8.3 Contact opnemen met Klachtenloket Kinderopvang

Wanneer je je in de behandeling van je klacht onvoldoende serieus genomen voelt door ons dan kun je contact opnemen met het Klachtenloket Kinderopvang op telefoonnummer 0900-1877 of info@klachtenloket-kinderopvang.nl. Dit is onderdeel van de Geschillencommissie Kinderopvang. Van het loket krijg je advies en informatie. Ook kunnen zij bemiddelen tussen jou en de KinderKade. Deze dienst is gratis.

8.4 Klacht indienen bij Geschillencommissie Kinderopvang

Is je klacht hierna nog niet opgelost? Dan kun je het geschil voorleggen aan de Geschillencommissie Kinderopvang. Je betaalt hiervoor een beperkte vergoeding (klachtengeld). Om dit te kunnen doen, moet je eerst de interne klachtenprocedure van KinderKade doorlopen.

Bijlage 1 Protocol Vermissing

Inleiding

Ondanks de voorzorgen en onze alertheid kunnen kinderen aan onze aandacht ontsnappen, weggroepen of weglopen. Daarom hebben we een protocol opgesteld, zodat we doelgericht kunnen handelen en het overzicht kunnen behouden.

In dit protocol is preventief beleid omschreven om het risico op vermissing zo klein mogelijk te maken. Mocht een kind toch vermist raken, dan zijn er voor de verschillende scenario's stappen omschreven om overzichtelijk te kunnen handelen.

1. Wat verstaan wij onder 'vermissing kind'

- Als een kind tijdens het verblijf op KinderKade zoekraakt
- Het kind zonder toestemming meegenomen is door onbevoegde personen

Wanneer is de kans het grootst dat een kind vermist wordt:

- Bij het brengen naar en halen van het KDV
- Bij het halen van de kinderen uit school.
- Bij het zelfstandig buiten spelen.
- Wanneer kinderen naar het toilet gaan tijdens het buitenspelen.
- Tijdens een uitje

2. Preventief beleid

- Elke medewerker op de groep weet hoeveel kinderen er op de groep aanwezig moeten zijn aan de hand van de weeklijst met kinderen.
- Ouders wordt verteld, tijdens de intake en via de huisregels dat zij dienen door te geven wanneer hun kind niet op de opvang komt.
- Ouders geven door wie hun kind komt ophalen.
- Een kind wordt niet meegegeven aan personen waarvan niet 100% zeker is dat dit goed is. We bellen ouders als we het niet vertrouwen of niet zeker weten of deze persoon je kind mag meenemen.
- Kinderen wordt aangeleerd om te vertellen wat ze gaan doen en waar ze heen gaan (zoals "ik moet plassen", "mag ik wat van boven halen?")
- Met de kinderen worden goede afspraken gemaakt over de plekken waar zij niet mogen komen om hun veiligheid te waarborgen (bijvoorbeeld voor de poppetjes blijven op het parkeerterrein, alleen onder begeleiding naar de konijnen).
- Medewerkers zijn op de hoogte welke kinderen toestemming hebben om alleen buiten te spelen of zelfstandig uit school mogen komen (bijvoorbeeld fietsen vanaf de brug naar KinderKade).
- Medewerkers van de BSO zijn op de hoogte van de bezigheden van de kinderen. Wanneer kinderen naar buiten gaan om te spelen of andere activiteiten buiten de BSO doen, wordt dit doorgegeven aan de groepsleiding.
- Medewerkers zorgen er voor dat een invalkracht / stagiaire goed op de hoogte is van deze preventieve maatregelen.

3. Stappenplan vermissing

Wanneer je ontdekt dat je een kind uit de groep mist, kun je een aantal dingen ondernemen, die helpen het vermiste kind op te sporen. Dit betreft niet alleen het zelf zoeken, maar ook het verzamelen van informatie over het kind en over de omstandigheden van de vermissing.

- Meld bij je naaste collega van de groep dat er een kind vermist is. Draag de zorg van de andere kinderen over aan je collega zodat je je kunt richten op het vermiste kind.
- Blijf kalm en denk helder na. Wanneer heb je het kind voor het laatst gezien? Wat was het kind aan het doen? Waar zou het kind heen kunnen zijn gegaan?
- Bekijk eerst goed alle kamers, gangen, slaapkamers & toiletten etc. Roep ondertussen het kind. Kijk op plaatsen waar kinderen zich kunnen verbergen in de rest van het pand en de tuin. Het komt nogal eens voor dat een kind zich verstopt of ergens in slaap is gevallen.
- Wanneer er tijdens de vermissing buiten werd gespeeld, kijk je goed waar het kind heen kan zijn gegaan. Voordeel is dat we in open terrein zitten en 1 lange dijk weg hebben. Bedenk wat interessant kan zijn voor een kind. Zoek buiten eerst op de plekken waar het kind gevaar zou kunnen lopen: bijvoorbeeld sloot, boerenerf van Anja en Piet, de dijkweg, tussen de auto's op de parkeerplaats, stal.

- Vraag aan voorbijgangers of zij een kind hebben gezien.
- Schakel na 10 minuten zoeken meerdere collega's in om te helpen zoeken. Alle collega's hebben hun mobiel mee en aan. Na 10 minuten zoeken is iedereen weer bij KinderKade.
- Geef een andere collega opdracht Marit en/of Fieke te bellen. Deze neemt contact op met de ouders.
- Na deze 20 minuten zoeken, bel je de politie.
- Noteer de naam van de politiefunctionaris die je aan de telefoon gesproken hebt en de naam van de politiefunctionaris die als je contactpersoon is aangewezen.
- De politie zal de zoektocht over gaan nemen.

NB: Tijdens een uitje spreek je af welke medewerkers bij de kinderen blijven en welke gaan zoeken. Ook hier spreek je af om elkaar na 10 minuten zoeken weer te treffen.

Laat ook een medewerker de organisatie van het pretpark, dierentuin of waar je ook bent inlichten. Deze kunnen het kind dan ook omroepen of iets dergelijks.

3.1 Wanneer het vermiste kind terecht is

- Informeer je de politie wanneer deze ingeschakeld is.
- Informeer je alle betrokkenen die weten dat het kind vermist is.
- Ga na wat de reden van de vermissing was, zodat een herhaling voorkomen kan worden.

3.2 Vermissing van een kind wanneer het niet komt opdagen op de opvang

- Vraag andere collega's of Fieke/Evelien/Marit of zij iets weten van het kind. Heeft een ouder gebeld, gemaild of een boodschap op de voicemail achter gelaten?
- Wanneer een kind niet aankomt bij KinderKade, terwijl het wel verwacht wordt, wordt er contact met ouders opgenomen of het kind daadwerkelijk aanwezig zou moeten zijn.
- Ook wordt er voor de BSO kinderen contact opgenomen met school of het kind daar wel is geweest.
- Wanneer niemand weet waar het kind is wordt het stappenplan vermissing gevolgd.

3.3 Vermissing bij school

- Vraag leerkracht of het kind wel op school is geweest.
- Vraag hulp aan omstanders zoals leerkracht, ouders en eventueel groepsleiding van de Spetters (BSO in Jozefschool van SKBNM) of in Muiderberg de collega's van Villa Zeezicht (SKBNM) of collega's van SKBNM bij P.C. Hoofdschool Muiden.
- De andere medewerkers houden de kinderen op het schoolplein en kijken rond.
- Vraag de leerkracht in school te kijken.
- Vraag ouders te helpen om de school heen te kijken. Vraag hen terug te komen als ze het kind wel/niet gevonden hebben.
- Na 10 minuten bel je naar KinderKade voor hulp.
- Daarna bel je ouders om te overleggen.
- Na 20 minuten zoeken, bel je de politie.
- Noteer de naam van de politiefunctionaris die je aan de telefoon gesproken hebt en de naam van de politiefunctionaris die als je contactpersoon is aangewezen.
- De politie zal de zoektocht over gaan nemen.

3.4 Vermissing op ons terrein

Ook al staat er een hek om de KDV en BSO tuin er zijn altijd momenten waarop kinderen ongezien weg kunnen komen, blijf dus alert!

- Meld bij je naaste collega van de groep dat er een kind vermist is. Draag de zorg van de andere kinderen over aan je collega zodat je je kunt richten op het vermiste kind.
- Blijf kalm en denk helder na. Wanneer heb je het kind voor het laatst gezien? Wat was het kind aan het doen? Waar zou het kind heen kunnen zijn gegaan? Koeienstal, bij de kippen, achter een hooibaal, bij het melken, schuur van Anja en Piet?
- Vraag Anja en/of Piet of ze mee kunnen zoeken op hun terrein.
- Schakel na 10 minuten zoeken meerdere collega's in om te helpen zoeken. Alle collega's hebben hun mobiel mee en aan. Na 10 minuten zoeken is iedereen weer bij de hal van KinderKade.
- Geef een andere collega de opdracht Marit en/of Fieke te bellen. Deze neemt contact op met de ouders.
- Na deze 20 minuten zoeken, bel je de politie.

- Noteer de naam van de politiefunctiearis die je aan de telefoon gesproken hebt en de naam van de politiefunctiearis die als je contactpersoon is aangewezen.
- De politie zal de zoektocht over gaan nemen.
- 3.1 gaat in werking als het kind gevonden is.

Bijlage 2 Stappenplan (bijna) ongevallen

Kinderen ontwikkelen zich snel, zijn nieuwsgierig en willen de wereld om zich heen ontdekken. Daarbij zien ze geen gevaar. Hoe ouder kinderen worden, hoe beter ze leren wat wel en wat niet mag en wat wel en niet gevaarlijk is. Naast door kinderen veroorzaakte ongevallen zijn er ongevallen die ontstaan door onveilig handelen van een volwassene (verkeerd toedienen van medicijnen, onvoldoende toezicht houden of een incident in de omgeving, denk bijvoorbeeld aan brand, of het vrijkomen van giftige dampen. Niet alle veiligheidsrisico's kunnen worden afgedekt, wel moeten de risico's tot een aanvaardbaar minimum worden gereduceerd zodat de kans op ernstig letsel voorkomen kan worden. Doel van dit stappenplan is om ervoor te zorgen dat medewerkers weten wat ze moeten doen als een ongeval zich voordoet en dat de wijze waarop wij ongevallen registreren bekend is.

Bij lichte ongevallen spreken wij over die ongevallen waarbij de verwonding binnenshuis verzorgd kan worden. Dit kan dus een snee in de hand zijn die met een pleister wordt verbonden of een zalfje voor de bult op het hoofd.

Bij ernstige ongevallen zijn de verwondingen dusdanig dat er hulp ingeroepen moet worden van een hulpdienst. (o.a. Botbreuk, vleeswonden, verbranding, inwendig letsel of hoofd-/hersenschuddingen, verkeerd toedienen medicatie.) Hulp inroepen van een hulpdienst varieert van telefonisch consult bij de huisarts tot inschakelen van een ambulance.

Oorzaken van ongevallen kunnen zijn:

- Verbranding - Snijden - Vergiftiging - Steken - Verdrinking - Prikken - Verstikking - Stoten - Vallen
- Botsen - Beknelling

Stappenplan bij een licht ongeval

1. Blijf rustig
2. Ga na wat het kind mankeert, wat er is gebeurd.
3. Eerste hulp bieden en/of zo nodig ehbo/bhv-er inschakelen. Let hierbij op veiligheid en hygiëne van het kind en jezelf. (handen wassen voor wondverzorging)
4. Bel ouders voor overleg (naar huisarts of ziekenhuis)
5. Ga bij spoed zelf naar huisarts of 1^o hulp en laat Fieke of Marit ouders bellen

Kleine snijwond: schoonspoelen onder de kraan, desinfecteer met alcohol, dek af met pleister of gaasje, geef rust en steun.

Snijwond groter/dieper dan 1 cm: spoel schoon onder de kraan, zwaluwstaart/hechtpleister plakken (als het niet te hevig bloedt), stelp bloeding, dek wond af.

Schaafwond: schoonspoelen of deppen, aan de lucht laten drogen

Val: na elke val opletten of een kind suf, duizelig, misselijk wordt. Vertrouw je het niet? Ga naar de huisarts of bel ouders dat zij gaan.

Stappenplan bij een ernstig ongeval

1. Blijf rustig, tref veiligheidsmaatregelen voor jezelf, andere kinderen, collega's en voor het slachtoffer.
2. Naar gelang de situatie en de verwonding van het slachtoffer pas je EHBO toe of laat een ehbo/bhv-er halen.
3. Doe geen dingen die het slachtoffer meer schade kunnen berokkenen. Blijf altijd bij het slachtoffer en probeer te kalmeren en gerust te stellen. Als de situatie het toe laat hou zoveel mogelijk de andere kinderen weg bij het slachtoffer.
4. Bel 112, geef door wat er is gebeurd, dat er een ambulance nodig is en waar de ambulance naar toe moet komen.
5. Neem contact op met de ouders om door te geven wat er is gebeurd.
6. Bel Marit voor ondersteuning. Als er meerdere collega's/stagiaires aanwezig zijn, vraag je hen om ondersteuning tot Marit er is.

Geen ambulance nodig, wel contact of bezoek huisarts of EHBO noodzakelijk

1. Contact opnemen met ouders zodat ze op de hoogte zijn van het ongeval, zelf contact op kunnen nemen met hun huisarts voor advies en/of zo nodig zelf met hun kind naar de 1^e hulp of de huisarts kunnen gaan.
2. Als dat niet kan of het te lang duurt voordat ouders er kunnen zijn, bel dan Fieke of Marit. Zij kan dan met het kind naar de 1^e hulp of huisarts kan gaan. Als er meerdere collega's/stagiaires zijn, vraag je hen om ondersteuning tot Fieke of Marit er is. Je kunt dan alvast naar de huisarts/1^e hulp gaan.
3. Ga naar de huisarts van het eigen kind.
4. Neem mobiele telefoon en kind gegevens mee als je naar de huisarts of 1^e hulp gaat.
5. Spreek af dat ouders, zo mogelijk, naar de huisarts of 1^e hulp toe komen om de medewerker af te lossen.

Administratieve afhandeling van ongevallen en bijna ongevallen

- Overdracht van het (bijna)ongeval naar je collega die die dag werkt.
- Overdracht naar Fieke of Marit.
- De direct betrokken medewerker vult het registratieformulier ongevallen of bijna ongevallen in.
- Als er meerdere kinderen bij het (bijna) ongeval betrokken zijn, dan vul je voor ieder kind een apart formulier in.
- Marit ontvangt het ingevulde registratieformulier van de medewerker.
- Marit en medewerker bespreken het (bijna) ongeval.
- Marit inventariseert aan de hand van de registratieformulieren de aard van de (bijna) ongevallen en geeft hierbij aan welke actie ondernomen is.
- Marit houdt van de (bijna) ongevallen een halfjaarlijkse rapportage bij en stelt jaarlijks het ongevallen verslag op.

Invullen registratieformulier ongevallen en bijna ongevallen

Door middel van het registreren van elk ongeval kunnen nieuwe risico's aan het licht komen waardoor er de juiste beslissingen en of maatregelen genomen kunnen worden.

Wanneer het ongevallenregistratieformulier invullen

In principe vul je voor elk ongeval een ongevallenregistratieformulier in. Het registratieformulier is bestemd voor de medewerker of de directbetrokkene. Ongevallen welke fysiek of emotioneel letsel hebben veroorzaakt, worden geregistreerd als de oorzaak ligt bij afwijkingen, onoplettendheid, huisregels of materialen. Vul voor elk incident een nieuw formulier in.

Zijn er meerdere personen bij het incident betrokken, vul dan voor elk persoon de gegevens in. Vul het formulier volledig in.

Wanneer het registratieformulier bijna ongevallen/ gevaarlijke situaties invullen

Als er een onveilige situatie is, die mogelijk zou kunnen leiden tot een ongeval. Of als een onveilige situatie tot een bijna ongeval heeft geleid.

Medio juni 2018 zullen we het ongevallen registratie formulier klaar hebben en in gebruik gaan nemen.

Bijlage 3 **Calamiteiten**

1. Inleiding	Pagina 25
1.1 Wat zijn calamiteiten?	Pagina 25
2. Mogelijke soorten calamiteiten	Pagina 25
2.1 Brand	Pagina 25
2.2 Ongevallen	Pagina 25
2.3 Calamiteiten rondom ophalen van het kind	Pagina 25
2.4 Ongewenste personen	Pagina 26
2.5 Overval of ongewenste indringers	Pagina 26
2.6 Schietincident	Pagina 26
2.7 Inbraak	Pagina 26
2.8 Calamiteiten veroorzaakt door apparaten	Pagina 26
3. Nazorg	Pagina 26

1. Inleiding

1.1 Wat zijn calamiteiten?

Calamiteiten zijn onverwachte en veelal heftige gebeurtenissen die zeer ingrijpend zijn voor het werk in de kinderopvang. Alle categorieën van calamiteiten vereisen een andere manier van handelen. Voor alle situaties geldt dat in geval van calamiteiten het inroepen van hulp van andere volwassenen noodzakelijk kan zijn voor een goede en adequate benadering; dit ter beoordeling aan de dan aanwezige medewerker.

Het is ondoenlijk iedere denkbeeldige situatie te beschrijven. Daarom geldt in alle situaties allereerst:

DENK AAN JE EIGEN VEILIGHEID.

DENK AAN DE VEILIGHEID VAN DE KINDEREN.

GEBRUIK JE GEZOND VERSTAND!

2. Mogelijke soorten calamiteiten

2.1 Brand

Bij brand treedt het ontruimingsplan bij brand in werking. In het ontruimingsplan staat beschreven hoe de locatie op een veilige en snelle wijze ontruimd moet worden.

2.2 Ongevallen

Ongevallen met kinderen en/of ouder en/of medewerker.

Indien er sprake is van een situatie van bijvoorbeeld een ernstig ongeval, plotselinge ernstige ziekte, gif slikken dan is het belangrijk volgens duidelijke richtlijnen te werken:

- Raak niet in paniek, straal rust uit naar de kinderen;
- Breng een collega op de hoogte;
- Probeer een goede inschatting te maken van de toestand waarin het slachtoffer verkeert
- Verleen Eerste Hulp als je daartoe de kennis hebt. Raadpleeg zo nodig de gifwijzer en laat een EHBO/BHV-er komen
- Doe geen dingen die het slachtoffer meer schade kunnen berokkenen;
- Laat het slachtoffer nooit alleen;
- Bel of laat het alarmnummer 112 bellen
- Indien de situatie het toelaat haal andere kinderen weg bij het slachtoffer;
- Neem gegevens van het slachtoffer mee naar het ziekenhuis;
- Laat in ieder geval één volwassene meegaan naar het ziekenhuis als je met een taxi of ambulance gaat;
- Licht de ouders/noodadres zorgvuldig en zo spoedig mogelijk in. Maak hiervan een notitie. De notitie bevat: tijdstip van overleg, korte inhoud van het gesprek en eventueel genomen besluiten. Als ouders zeer snel ter plekke zijn gaan zij zelf mee naar het ziekenhuis;
- Stel Fieke en/of Marit zo snel mogelijk op de hoogte en vul het formulier registratie ongevallen in;
- Ontruim indien noodzakelijk.

2.3 Calamiteiten rondom ophalen van het kind

Het kind wordt opgehaald door een ander zonder dat je hiervan op de hoogte bent gesteld. Het is belangrijk volgens onderstaande afspraken te werken:

- Spreek in het intakegesprek af dat een kind alleen aan de ouders meegegeven wordt, tenzij de ouders laten weten dat het anders is;
- Geef nooit een kind aan een ander mee als je niet van tevoren door de ouders op de hoogte bent gesteld;
- Leg betreffende persoon de regels uit;
- Neem telefonisch contact op met ouders;
- Twijfel niet om bij agressief gedrag van een persoon de politie te bellen of bij een ernstige situatie 112;

Het kind wordt niet opgehaald.

- Bel ouders of diens werk;
- Bel noodadres;
- Overleg met Fieke of Marit;
- Indien de ouders en de persoon van het noodadres beiden onbereikbaar zijn bel dan Marit
- Zorg voor eten voor het kind en probeer zo rustig mogelijk te blijven;
- Informeer bij politie/huisarts of er informatie bekend is over de ouders;

2.4 Ongewenste personen

Signaleren van ongewenste personen om de locatie.

- Neem alle signalen serieus en ga na wat er speelt of wie er rond loopt;
- Haal de kinderen naar binnen en creëer veiligheid. Veiligheid voor jezelf en de kinderen staat voorop!
- Stel Marit direct van de situatie op de hoogte;
- Bel en informeer zo nodig bij derden (Zedenpolitie en scholen);
- Overleg met Marit hoe de ouders te informeren;
- Spreek af wat je doet om verdere onrust te voorkomen. Neem samen één lijn erin en spreek eventueel af om te vergaderen;
- Sta geen journalisten te woord. Stuur journalisten door naar Marit;
- Geef bij ouders van kinderen (met een toestemmingsformulier om zelfstandig naar huis te gaan) aan dat het verstandig is als ze de kinderen nu toch op komen halen.

2.5 Overval of ongewenste indringers

- Pleeg geen verzet en handel in het belang van de kinderen en van jezelf;
- Probeer een volwassene in te seinen, indien de veiligheid van de kinderen en de medewerkers dit toelaat, zodat iemand ongezien 112 kan bellen. Indien persoon/personen het pand weer verlaat/verlaten, bel dan 112 en probeer een signalement door te geven;
- Stel Marit zo spoedig mogelijk op de hoogte.

2.6 Schietincident

- Raak niet in paniek;
- Licht een collega in;
- Maak de situatie zo veilig mogelijk door bijvoorbeeld deur(en) op slot te doen;
- Bespreek geen zaken en emoties in het bijzijn van de kinderen; dit kan voor kinderen traumatisch zijn;
- Stel Marit zo spoedig mogelijk op de hoogte;
- Spreek af wat je doet om verdere onrust te voorkomen.
- Sta geen journalisten te woord. Stuur journalisten door naar Marit;
- Breng de ouders zo spoedig mogelijk op de hoogte;
- In een later stadium: licht de school van een eventueel aanwezige stagiaire in;
- Overweeg of het organiseren van een bijeenkomst voor ouders noodzakelijk/wenselijk is.

2.7 Inbraak

- Bel de politie om te komen kijken en aangifte te doen. Je kunt ook digitaal aangifte doen via de website;
- Kom nergens aan voor de politie is geweest of vraag bij telefonische melding of je al mag opruimen;
- Maak een lijst met alles wat je mist;

2.8 Calamiteiten veroorzaakt door apparaten

Tot deze categorie van calamiteiten horen bijvoorbeeld een overstroming, een stroomstoring of een storing aan de centrale verwarming en/of brand.

- Blijf kalm;
- Zorg dat de kinderen zo min mogelijk overlast hebben;
- Verplaats de kinderen, indien nodig, naar een andere ruimte.

3. Nazorg

- Evalueer met Fieke en Marit de situatie;
- Bespreek aan het eind van de dag met de ouders hoe de volgende dag(en) aan te pakken;
- Maak de situatie bespreekbaar met de (aanwezige) kinderen;
- Overleg of externe hulp noodzakelijk/wenselijk is;
- Heb je de juiste acties uitgevoerd/kunnen uitvoeren?;
- Wat zijn verbeterpunten?;
- Maak een verslag.